

Foto: Peter Sørensen

FRA FLYGTNING TIL MEDBORGER I DANMARK

Når en flygtning får ophold i Danmark starter en rejse – fra en uvis situation til medborger i et nyt land. For at sikre den bedst mulige integration peger **Røde Kors** på behovet for en langt mere helhedsorienteret og fleksibel integrationsindsats på tværs af offentlige myndigheder og i samspil med det danske civilsamfund.

FRA FLYGTNING TIL MEDBORGER I DANMARK

I 2010 fik mere end 2.000 mennesker tilkendt asyl i Danmark. For dem åbner sig nu en ny verden – fuld af muligheder, frihed og tryghed. Men at skulle skabe en ny tilværelse i et land som Danmark rummer også en række udfordringer, usikkerheder og problemer. Det er udfordringer, vi som samfund er fælles om.

Røde Kors arbejder hver dag på at løfte vores del af det fælles ansvar. Det gør vi ved at tilbyde kompetenceudvikling og nye veje ind i bæredygtige lokale netværk. Allerede mens en asylsag behandles, bidrager Røde Kors' ansatte og mere end 600 frivillige i asylsystemet til, at den enkelte asylansøgers personlige ressourcer styrkes.

Ved udflytningen til en kommune står et bredt netværk på over 700 frivillige i mere end 50 byer parat. Det er i det møde, vi understøtter sociale netværk og udvikling af personlige kompetencer.

Med udgangspunkt i de erfaringer oplever vi også, hvordan det offentlige indsatser, på trods af gode intentioner, risikerer at falde igennem. Svaret er en mere fleksibel og helhedsorienteret offentlig indsats i samspil med erhvervslivet og civilsamfundet – og uden at sætte vores nye medborgere i en fastlåst økonomisk situation på lave introduktionsydelse.

Det gør Røde Kors

- Venskabsfamilie til enkeltpersoner eller familier: Her mødes eksempelvis en flygtningefamilie med en dansk familie.
- Røde Kors cafeer: Cafeer og væresteder, der giver mennesker mulighed for at mødes på tværs.
- Ferielejre for familier: Giver et pusterum i hverdagen og mulighed for at knytte venskaber og sikre børnene en ferieoplevelse.
- Fælles arrangementer: Har mange former – fællesspisning, søndagsudflugter, kulturmøder.
- Kvindegrupper: Her mødes kvinder med anden etnisk baggrund, de udveksler viden og erfaringer og danner netværk.
- Eftersøgning af flygtnings familier: Hjælp til at finde slægtninge gennem Røde Kors' internationale eftersøgningstjeneste.
- Kompetenceudvikling: Lektiehjælp, sproghjælp, cykeltræning og førstehjælp.
- Bisidder: Frivillige går med til besøg hos lægen og til møde med skolen, kommunen eller andetsteds. Den frivilliges kendskab til flygtningen betyder, at misforståelser undgås eller opklares.

1.

NETVÆRK OG DELTAGELSE I SAMFUNDET ER NØGLEN TIL INTEGRATION

Netværk og deltagelse i forenings- og samfundsliv gør en forskel! De ofte indforståede kulturelle og uformelle koder i et samfund knækkes. De sproglige barrierer udfordres og ofte svære indgange til jobmarkedet åbnes. Også derfor er indsatsen for at integrere de nye medborgere i civilsamfundet vigtige.

Flygtninge, indvandrere og deres efterkommere deltager i civilsamfundet – men i langt mindre grad end den øvrige befolkning. Det viser rapporten "Medborgerskab i Danmark" fra regeringens arbejdsgruppe for bedre integration (Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, 2011).

Derfor peger Røde Kors på, at kontakten til det danske fritids- og kulturliv skal formidles, hjælpes og støttes. Indtil de nedsatte sociale ydelser er erstattet af minimum kontanthjælpsniveau, mener Røde Kors, at familier på nedsatte sociale integrationsydelser bør være sikret dækning af udgifter til foreningskontingenter, relevant udstyr samt transport til og fra aktiviteter.

Fremmed og ensom

Undersøgelsen 'Den Nationale Sundhedsprofil 2010' dokumenterer, at der blandt danske borgere med ikke-vestlig baggrund er mere end 12 procent, som ofte er alene, selvom de har lyst til at være sammen med andre. Tallet er halvdelen gang højere end blandt etniske danskere.

Undersøgelsen viser også, at hver tiende med ikke-vestlig baggrund aldrig eller næsten aldrig har nogen at tale med, hvis de har problemer eller brug for støtte. Det tilsvarende tal for etniske danskere er 4 %.

2.

STØRRE RETSSIKKERHED OG BEDRE BOLIGPLACERING

Det er udlændingesservice, der efter en række beregningsregler anviser en flygtning til en kommune for de første tre år af opholdet i Danmark. Røde Kors peger på, at der i forbindelse med boligplaceringen i højere grad bør tages hensyn til den enkeltes behov, samtidig bør retsstillingen styrkes.

Et nyt land, men også et nyt lokalsamfund. Muligheden for at opbygge bæredygtige sociale netværk og opretholde allerede eksisterende kontakter afhænger i høj grad af, hvor man som flygtning placeres.

En flygtning skal i dag anvises til en kommune, der efter de aftalte kommunekvoter skal modtage og boligplacere flygtninge. Også hensynet til tidligere opholdssted, familiemæssige tilknytninger og særlige behov kan indgå

i de hensyn, hvorefter myndighederne boligplacere. Men Røde Kors oplever desværre, at de matematiske hensyn vejer tungest.

Røde Kors peger på, at hensyn til flygtningens forhold og tidligere opholdssted bør vægtes tungere end kvotesystemet.

Som et minimum bør den tvungne boligplacering kunne ankes – en mulighed som lovgivningen i dag udelukker.

Regler om boligplacering

Integrationsloven indeholder nærmere regler om boligplacering af flygtninge. Reglerne indebærer, at der skal aftales eller fastsættes kvoter for, hvor mange flygtninge der skal boligplaceres i henholdsvis de enkelte regioner og de enkelte kommuner i en region.

Formålet med denne kvoteordning er at sikre en mere jævn geografisk fordeling af nyankomne udlændinge med henblik på at opnå bedre forudsætninger for en vellykket integration og for at sikre, at et større antal kommuner deltager i integrationsopgaven. Kvoteordningen indebærer, at flere kommuner, der allerede har en stor andel udlændinge, ikke får visiteret nye flygtninge.

Udlændingesservice skal tage mange forskellige forhold i betragtning, når der tages stilling til, hvilken kommune en flygtning skal bo i, herunder den generelle integration af flygtninge i Danmark samt hensyn til flygtningens personlige forhold.

Man kan ikke klage til andre administrative myndigheder over Udlændingesservices afgørelse om boligplacering.

Kilde: Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.

3.

ET MERE FLEKSIBELT INTEGRATIONSPROGRAM

Alle nytilkomne skal i dag tilbydes deltagelse i et treårigt integrationsprogram med henblik på at opnå kompetencer og blive integreret i det danske samfund. Røde Kors oplever, at kommunerne yder en både vigtig og stor indsats for at leve op til lovgivningens intentioner om integration, men at reglerne på samme tid både begrænser og fastlåser den enkeltes muligheder og trivsel.

En stor del af samfundets integrationsindsatser foregår gennem sociale organisationer og landets idræts- og fritidsliv. På samme måde er velfungerende daginstitutioner, skoler, voksen- og efteruddannelser samt et fleksibelt og rummeligt arbejdsmarked forudsætninger for god integration.

Den mere målrettede integrationsindsats foregår gennem det treårige integrationsprogram, som enhver indvanderer eller flygtning over 18 år ifølge integrationsloven skal tilbydes. Den nytilkomne indgår en integrationskontrakt med den kommunale myndighed. Røde Kors er ikke imod, at der indgås en kontraktlig forpligtelse. Men Røde Kors peger på, at reglerne i dag er formuleret, så den en-

kelte i realiteten fastlåses geografisk. Det er bekymrende og besværliggør en positiv udvikling og integration i Danmark.

Efter gældende regler er en anden kommune kun forpligtet til at overtage introduktionsprogrammet, hvis "flytningen er af væsentlig betydning for den pågældende udlændings integrationsforløb, eller hvis særlige personlige forhold i øvrigt taler herfor". Røde Kors oplever dog, at dette i praksis er svært at få godkendt.

Røde Kors mener derfor, at muligheden for at flytte fra en kommune til en anden uden at forlade integrationsprogrammet skal gøres mere fleksibel.

Introduktionsprogrammet

Ifølge Integrationsloven er kernen i den kommunale integrationsindsats introduktionsprogrammet, som består af danskuddannelse og tilbud efter integrationslovens § 23. Introduktionsprogrammet skal sikre, at nyankomne udlændinge integreres hurtigst muligt og mest hensigtsmæssigt i det danske samfund. Det gøres ved at støtte nyankomne i at tilegne sig de sproglige, kulturelle, faglige og andre forudsætninger, der skal til for at kunne deltage i samfundslivet på lige fod med andre borgere. Programmet skal endvidere sigte mod, at udlændinge så hurtigt som muligt bliver selvforsørgende.

Kilde: Vejledning om integrationsprogrammet m.v. efter integrationsloven, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, juni 2009.

4.

ET VÆRDIGT FORSØRGELSESGRUNDLAG

Deltagelse i samfundet forudsætter ressourcer – både personlige og økonomiske. Røde Kors oplever, at de lave integrationsydelse bremser integrationen, og dermed muligheden for at den nytilkomne på lige fod kan deltage i vores samfund.

Akkurat som en fastlåst bopæl begrænser den enkelte, så fastholder den lave økonomiske introduktionsydelse og det lave forsørgertillæg i realiteten en familie i udsathed – med ringere mulighed for at deltage i

samfundets aktiviteter. Derfor mener Røde Kors, at den lave introduktionsydelse skal hæves til samme niveau som kontanthjælpen.

Introduktionsydelsen

Udlændinge, der kommer fra lande uden for Norden og EU og kommer til Danmark fx som flygtninge, kan få introduktionsydelse de første tre år af deres ophold i Danmark. For at være berettiget til introduktionsydelsen, skal udlændingen:

- Ikke kunne klare sig selv
- Ikke være berettiget til SU eller pension
- Ikke have fået opholdstilladelse, hvor det var en betingelse, at udlændingen ville blive forsørgt af fx ægtefælle
- Deltage i et integrationsprogram
- Registrere sig som arbejdssøgende i et jobcenter og lægge sit CV på nettet
- Være aktiv jobsøgende

Kilde: Borger.dk

5.

INTEGRATION TAGER TID

Integration tager tid. Derfor bakker Røde Kors op om en forpligtende offentlig indsats, der med udgangspunkt i den enkeltes ressourcer og behov også rækker ud over det tredje år.

Som et udgangspunkt for en mere sammenhængende indsats efter det tredje år peger Røde Kors på vigtigheden af, at nye medborgere sikres et værdigt forsørgelsesgrundlag.

I dag oplever Røde Kors, at 225 timers-reglen (tidligere 450 timers-reglen) i realiteten fastlåser en familie på et eksistensminimum, og at særligt flygtningefamilier her er udsatte.

Røde Kors har i høringsvar udtrykt kritik af det indførte pointsystem som en motivation for udlændinge til at arbejde mere intenst for at integrere sig. Røde Kors har særligt været bekymret for de svage grupper af udlændinge. Her kan overskuddet til at erhverve de points, som

påkræves for at få tidsubegrænset ophold, ofte være svært at finde. Flygtninge risikerer dermed at leve et liv på kanten af samfundet i mere end én forstand. Ligesom kontinuerligt skiftende regler begrænser mulighederne for at opfylde kravene.

Røde Kors mener også, at adgang til gratis tolkebistand er vigtig – ikke kun de første syv år, en person opholder sig i Danmark. Det nyligt indførte gebyr rammer mennesker, der ofte lever på en yderst begrænset indtægt, og det frygtes at føre til fravalg af lægebesøg, eller alternativt brug af uhensigtsmæssige 'læg-tolke' såsom børn eller andre nære familiemedlemmer. Dette øger risikoen for decideret fejlbehandling som følge af manglende forståelse mellem behandler og patient.

Starthjælp

Starthjælp gives blandt andet til udlændinge, der ikke kommer fra Norden og EU, og som har færdiggjort deres introduktionsprogram. Satserne for den månedlige starthjælp er (2011):

- 2.668 kr. før skat for personer under 25 år, som bor hos forældrene
- 5.367 kr. før skat for personer under 25 år, som er udeboende
- 6.472 kr. før skat for enlige personer, der er fyldt 25 år
- 5.367 kr. før skat for gifte eller samlevende personer, der er fyldt 25 år

Forsørgerpligt

Der er mulighed for at få forsørgertillæg, hvis der er børn under 18 år i husstanden. En husstand kan højst få to forsørgertillæg. Det månedlige forsørgertillæg er (2011):

- 1.619 kr. pr. barn for enlige forældre
- 1.342 kr. pr. barn for gifte og samlevende forældre.

225 timers-reglen: Den nye 225-timers-regel kommer til at betyde, at kravet om arbejde bliver ændret, så hver ægtefælle fremover skal dokumentere, at de har haft 225 timers ordinært og ustøttet arbejde inden for 12 måneder, for at begge ægtefæller kan blive ved med at modtage hjælp (Beskæftigelsesministeriet).

Røde Kors er verdens største humanitære hjælpeorganisation. I 150 år har vi hjulpet nødlidende uden at skele til religion, etnicitet eller politisk overbevisning. I dag er vi over 20.000 frivillige alene i Danmark og har over 100 millioner støtter i hele verden. Vi sikrer, at hjælpen kommer ud der, hvor den gør allermest gavn. I dagligdagen, i krige og under katastrofer. Røde Kors. En verden til forskel.

Læs mere om Røde Kors' arbejde på [RødeKors.dk](https://rodekors.dk) eller kontakt os på info@rodekors.dk